

Poročilo o delu Slovenskega gledališkega muzeja v letu 1968

1. RAZSTAVE

V letu 1968 smo priredili tri razstave. Prvo od teh, **Cankar na jugoslovanskih odrih**, smo pripravili po želji Sterijinega pozorja in je bila odprta 21. maja 1968, ob lanskem gledališkem festivalu v Novem Sadu, v prostorih Matice srpske. Poročilo o tej razstavi, seznam razstavljenega gradiva in uvodno besedo akademika dr. Bratka Krefta smo objavili že v prejšnjem zvezku Dokumentov (Četrta knjiga, zv. 12, str. 173 in 356).

Druga razstava je imela naslov **Vela Nigrinova na odru Narodnega gledališča v Beogradu** in jo je pripravil Muzej pozorišne umetnosti Srbije. Odprta je bila najprej v Beogradu, na naše povabilo pa nam je beograjski gledališki muzej poslal gradivo in smo ga razstavili v dvorani za občasne razstave Prirodoslovnega muzeja (v stavbi Narodnega muzeja na Trgu herojev). Razstavljenih je bilo 57 fotopovečav o življenju in delu velike slovenske igralka, ki je večji del svojega dela posvetila beograjskemu Narodnemu gledališču. Poleg vlog in slik iz vsakdanjega življenja naše igralka so bile razstavljene tudi podobe njenih sodobnikov, skupinske fotografije, letaki in razni dokumenti. V vitrinah smo razstavljeno gradivo beograjskega muzeja dopolnili z nekaterimi pričevanji iz igralkinih ljubljanskih let. Razstava je bila odprta 18. novembra in se je je udeležilo predvsem več naših starejših igralcev, v naslednjih dneh pa jo je največ obiskovala šolska mladina, ko si je ogledovala stalne zbirke Narodnega oz. Prirodoslovnega muzeja.

Tretja letošnja razstava je bila namenjena počastitvi petdesetletnice smrti Ivana Cankarja in je imela naslov **Prve uprizoritve Cankarjevih dram**. Porabili smo del gradiva, pripravljenega za spomladansko razstavo v Novem Sadu, ga dopolnili z nekaterimi novimi primerki in omejili razstavo zaradi manjših prostorov le na starejše uprizoritve, vendar tako, da so bili prikazani tudi dokumenti o starejših uprizoritvah zunaj Slovenije. Vsega je bilo na ogled 70 primerkov, od tega 22 portretov, 16 prizorov, 25 letakov in še 7 dokumentov (risbe, rokopisi itd.). Razstavo smo pripravili na željo Mestnega gledališča ljubljanskega v novih foyerjih tega gledališča in s tem začeli širše zasnovano sodelovanje, o čemer bomo govorili še v drugem delu tega poročila. Razstava je bila odprta 9. decembra 1968 in je bila na ogled vsem obisko-

Dva pogleda na razstavo o Veli Nigrinovi (v stavbi ljubljanskega Narodnega muzeja, novembra 1968)

valcem gledališča poldrug mesec, ko jo je zamenjala spominska razstava ob desetletnici smrti Julke Staričeve. Vendar, beseda o tej razstavi sodi že v poročilo za leto 1969. — Tako kakor pri novosadski razstavi je tudi pri vseh ljubljanskih govoril uvodno besedo akademik dr. Bratko Kreft.

2. PUBLIKACIJE

V letu 1968 smo nadaljevali — s podporo Sklada SRS za pospeševanje založniške dejavnosti — z izdajanjem naše revije za gledališke raziskave, **Dokumenti SGM**. Izšla sta dva zvezka (11. in 12.), ki skupaj sestavljata IV. knjigo in obsegata 362 strani člankov, razprav, zapiskov in gradiva, ob tem pa blizu 200 fotografij in posnetkov raznih dokumentov. Okrog 300 izvodov smo razposlali v zameno gledališčem, muzejem, strokovnim knjižnicam, inštitutom itd., od tega blizu 100 izvodov v tujino.

Prvi zvezek tega leta (št. 11) je bil natisnjen še v znamenju stoletnice Dramatičnega društva in je do neke mere nadaljevanje jubilejnega (10.) zvezka, drugi letošnji (12.) zvezek pa je bil v celoti posvečen Cankarju in je z mnogimi novimi članki in gradivom osvetlil manj znane strani njegove poti na gledališke odre.

Doslej je izšlo, če ne štejemo pričujočega, 12 zvezkov Dokumentov SGM, ki so povezani v štiri knjige z vsebinskimi kazali:

- I. knjiga (zvezek 1—5), 1964—1965, 240 strani,
- II. knjiga (zvezek 6—9), 1966, 276 strani,
- III. knjiga (zvezek 10, jubilejni), 1967, 428 strani,
- IV. knjiga (zvezek 11—12), 1968, 362 strani.

Letošnja V. knjiga bo obsegala spet dva zvezka; pričujoči, 13. zvezek, je namenjen Ignaciju Borštniku ob petdesetletnici igralčeve smrti, naslednji (14. zvezek) pa bo izšel jeseni in bo objavil predvsem gradivo ob petdesetletnici Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru.

3. INTERNO DELO

Poleg dela, ki je bilo namenjeno javnosti (razstave in publikacije), je naša ustanova tudi v tem letu, še vedno v kar najmanj ugodnih delovnih pogojih, dopolnjevala in urejala svoje zbirke, med katerimi so pglavitne predvsem tele:

Knjižnica z zbirko strokovne periodike in z rokopisi oz. tipkopisi dramskih besedil

Rokopisi z arhivom in korespondencami gledaliških delavcev

Letaki in gledališki listi

Fototeka s posnetki predstav, portreti itd.

Umetniške slike, kipi, risbe

Scenski in **kostumski** osnutki

Magnetofonski in **filmski** posnetki predstav itd.

Dokumentacija (kritike in članki o gledališču)

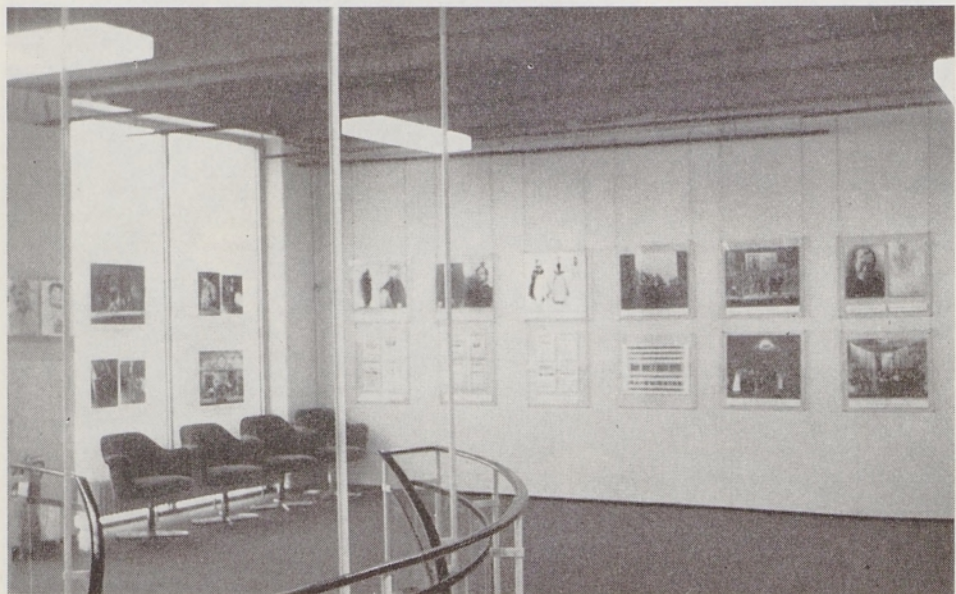
Priročne kartoteke predstav, biografskih člankov v gledaliških listih itd.

Spominski predmeti

Zaradi tesnih prostorov in premajhnega števila strokovnih sodelavcev, pa tudi zaradi dotoka materiala delo pri urejanju vseh zbirk ni moglo biti enotno. O znatnem

Dr. Bratko Kreft odpira razstavo Prve uprizoritve Cankarjevih dram v novem foyerju Mestnega gledališča ljubljanskega (decembra 1968)

Del Cankarjeve razstave v gornjih prostorih

Mira Danilova na Cankarjevi razstavi

Smiljan Samec, Lojze Drenovec in Slavko Jan na Cankarjevi razstavi

napredku lahko govorimo zlasti v rokopisnem oddelku (zaradi nastavitve nove moči), o delnem zastoju pa v knjižnici (zaradi skoraj celoletne bolezni knjižničarke). Začeli smo s sistematičnim urejanjem starejše fototeke, s pripravo novih priročnih kartotek itd.

4. PROSTORI IN OSEBJE

S 1. septembrom smo odprli mesto kustosa-pripravnika, tako da ima zdaj ustanova štiri stalne in dva honorarna sodelavca.

Vprašanje stalnih razstavnih prostorov je ostalo nerešeno. Sklenjen je dogovor z vodstvom Mestnega gledališča ljubljanskega o prirejanju občasnih razstav v novih foyerjih. Gre kajpada le za priložnostno rešitev, vendar imajo razstave te vrste posebno prednost, ker si jih ogleduje publika med gledališkimi predstavami in so tako razstave na voljo širokemu krogu. Spomladi 1969 je bila odprta že tretja razstava v tej seriji (Ivan Vavpotič in gledališče).

Uprava Slovenskega narodnega gledališča nam je prepustila v uporabo sejno sobo in tako vsaj do neke mere ublažila nevdržne pogoje za interno delo. Za zdaj smo namestili v tej (četrti) sobi pet trezorjev, ko bomo dobili še naročene omare, bomo lahko bolj smotrno razporedili gradivo, ki je zdaj prenatrpano ali deponirano. Vendar, s tako rešitvijo je bilo vprašanje možnosti za interno delo rešeno komaj za dve leti. Vrednost nove sobe je tudi v tem, da smo v njej lahko uredili čitalnico za 4—6 oseb.

Rapport de travail du Musée du théâtre slovène (SGM) pour l'année 1968

En 1968 le SGM a organisé trois expositions. La première eut lieu à l'occasion du festival du théâtre »Sterijino pozorje« à Novi Sad et portait le titre »Cankar sur les scènes yougoslaves«. La deuxième, dans les locaux du Théâtre municipal de Ljubljana fut préparée par le Musée de l'art théâtral serbe de Belgrade et fut consacrée à l'actrice d'origine slovène Vela Nigrin qui passa une grande partie de sa vie au théâtre de Belgrade. La troisième, intitulée »Les premières représentations de Cankar« fut organisée en décembre à l'occasion du 50e anniversaire de la mort de Cankar dans le nouveau foyer du Théâtre municipal de Ljubljana. Toutes les trois furent inaugurées par l'académicien Bratko Kreft.

Parmi les publications du musée il faut mentionner 2 volumes des Documents (no 11 et 12): Le 1er consacré encore au 10e anniversaire de la Société dramatique (comme le no 10), le 2e entièrement consacré aux oeuvres dramatiques de Cankar. Les 2 volumes forment le tome 4 des Documents (362 pages). Le travail interne fut consacré au classement des différentes collections parmi lesquelles il faut mentionner en particulier: la bibliothèque des périodiques et des textes de pièces inédits, les manuscrits avec les archives et la correspondance, les affiches et les programmes, les tableaux, dessins et sculptures, les esquisses scéniques et celles des costumes, les enregistrements au magnétophone et filmés des représentations. La documentation (critiques et articles), le fichier des représentations, des articles, des biographies, les objets de souvenir etc.

Le musée a obtenu cette année la création d'un nouveau poste d'assistant-conservateur et une salle de travail supplémentaire. Il a aussi conclu avec le Théâtre municipal de Ljubljana un contrat pour l'organisation d'expositions temporaires dans leurs locaux. Malgré cela le travail de l'institut se déroule encore dans des conditions très difficiles et anormales.